

TISKOVÁ ZPRÁVA

V Kraji Vysočina přibyly dvě kulturní památky

Telč, 16. října 2020

Ve třetím čtvrtletí roku 2020 byly v Kraji Vysočina prohlášeny dvě kulturní památky - **sousoší Kalvárie ve městě Hrotovice a židovský dům v Třebíči.**

Trojici kamenných křížů, které společně vytvářejí sousoší Kalvárie, nalezneme v Hrotovicích přímo proti budově zámku na křižovatce ulic Zákostelní a Znojemská. Na centrálním kříži se nachází figura ukřižovaného Krista, po obou stranách jsou další dva samostatně stojící kříže s dynamicky vyobrazenými figurami ukřižovaných zločinců. Všechny kříže jsou vytesané z jednoho kusu pískovce, každý je osazen na vlastním, shodně komponovaném žulovém hranolovém podstavci, s nápisovou deskou na přední straně. Nápis na deskách jsou zvýrazněny černou barvou.

Zajímavostí je, že v Hrotovicích se dochoval poměrně vysoký počet sochařských děl. K těm nejcennějším patří barokní sochy šesti světců volně rozmístěné v intravilánu obce, které jsou také památkově chráněné.

„Detailně propracované sousoší Kalvárie od neznámého umělce, které roku 1898 nechal postavit místní mlynář, vykazuje vysoké uměleckořemeslné kvality a je hodnotným příkladem drobné památky spojené s křesťanským kultem“, konstatuje Ing. Marie Fuňáková z územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči. Sousoší také významně dotváří a obohacuje intravilán obce v blízkosti památkově chráněného zámku a představuje hodnotnou ukázkou lidové zbožnosti a projevu tvůrčích schopností člověka.

Dvoupodlažní řadový objekt č.p. 64 v Blahoslavově ulici v Třebíči, pravděpodobně z první poloviny 17. století, se nachází v židovské čtvrti, která je součástí Městské památkové zóny Třebíč a od roku 2003 je také zapsána na Seznam světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO.

„Dům čp. 64 je nedílnou součástí svébytné historické zástavby židovského města a představuje hodnotný doklad historického vývoje, životního způsobu a prostředí židovské

komunity v Třebíči“, doplňuje Ing. Marie Fuňáková z územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu v Telči.

Dům je svým dispozičním uspořádáním a malebnými zákoutími typickým představitelem židovské zástavby. Částečně podsklepený objekt se zbytky klasicistní fasády se navíc dochoval ve značně autentickém stavu s velkým množstvím zajímavých stavebních a řemeslných prvků a archaických detailů. V objektu se nachází i řada hodnotných konstrukcí, dále např. dvojice nad sebou situovaných prevětů, dvojice bývalých černých kuchyní s vestavěným komínovým tělesem, schodiště, četné niky a vestavěné skříně, klenby, zbytky štukové klasicistní fasády či strop. Cenné je též velké množství dochovaných výplní včetně kovářských a tesařských prvků. Opomenout nelze ani půdní prostor s přístupovým schodištěm a krovem nezatíženým adaptací podkroví.

Kulturně historická hodnota domu spočívá zejména v jeho zasazení do urbanistické struktury, ve vnitřní dispozici, drobných zákoutích, celkovém objemu a hmotě, která odráží všechny vývojové vrstvy včetně úpravy ze 30. let 20. století.

„Vnitřní dispozice domu navíc dobře dokumentuje specifické aspekty života židovské minority a dochované výplně včetně kování a dalších řemeslných detailů dotvářejí jeho ucelený ráz a neopakovatelný genius loci“, dodává Fuňáková.

Kromě 2988 nemovitých kulturních památek, z toho 16 národních kulturních památek, se na území Kraje Vysočina nacházejí 3 městské a 3 vesnické památkové rezervace, 22 městských a 5 vesnických památkových zón a 1 krajinná památková zóna. Na Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví UNESCO jsou zapsány: Telč - historické jádro města, Zelená hora - poutní kostel sv. Jana Nepomuckého, Třebíč - soubor židovské čtvrti, židovského hřbitova a baziliky sv. Prokopa, což znamená, že Kraj Vysočina se může pyšnit nejvyšším počtem památek UNESCO v rámci ČR (celkem 3).

Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, je jedním ze čtrnácti krajských pracovišť NPÚ. Jeho úkolem je naplňovat v Kraji Vysočina poslání odborné instituce památkové péče dané zákonem o státní památkové péči, např. zpracovávat odborné podklady pro rozhodnutí výkonných orgánů, poskytovat konzultace a odbornou pomoc vlastníkům kulturních památek při jejich obnovách a sledovat stav památkového fondu na území kraje. Pracoviště v Telči také zpracovává návrhy na prohlášení věcí či objektů za kulturní památky a podílí se následně na jejich evidenci. Spravuje dokumentační sbírky plánů, fotografií a dalších odborných podkladů ke kulturním památkám, vede veřejně přístupnou knihovnu, vydává sborník Památky Vysočiny, organizuje cyklus přednášek Rodinné stříbro – Památky kolem nás a provádí archeologické průzkumy.

Kontakt:

Ing. arch. Martina Gregorová, oddělení evidence památek a informačních systémů, mobil: 602 690 287, e-mail: gregprova.martina@npu.cz

Ilona Ampapová, prezentace a práce s veřejností, NPÚ ÚOP v Telči, mobil: 724 663 511, e-mail: ampapova.ilona@npu.cz